

Odůvodnění rozhodnutí

Odvolací soud musí vždy v odůvodnění svého rozhodnutí uvést právní ustanovení, na jejichž základě učinil závěr ve vztahu k rozhodnutí soudu prvního stupně a na jejichž základě rozhodl o potvrzení, zrušení či změně rozhodnutí soudu prvního stupně. Pokud tak neučiní, pouze se ztotožní s argumentací odvolatele a odůvodnění jeho rozhodnutí použité právní ustanovení postrádá, pak takovéto rozhodnutí je v rozporu se zákonem.

Odvolací soud musí vždy v odůvodnění svého rozhodnutí uvést právní ustanovení, na jejichž základě učinil závěr ve vztahu k rozhodnutí soudu prvního stupně a na jejichž základě rozhodl o potvrzení, zrušení či změně rozhodnutí soudu prvního stupně. Pokud tak neučiní, pouze se ztotožní s argumentací odvolatele a odůvodnění jeho rozhodnutí použité právní ustanovení postrádá, pak takovéto rozhodnutí je v rozporu se zákonem.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7.11.2000, sp.zn. 30 Cdo 2182/99)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žaloby o určení vlastnictví, vedené u Okresního soudu v Českém Krumlově pod sp. zn. 4 C 1010/96 tak, že zrušil rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 28. 6. 1999, č.j. 8 Co 1592/99-151 a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Z o d ů v o d n ě n í

Žalobou směřující proti žalovaným J. T. a B. T. se žalobce Obec Ch. domáhal vydání rozsudku, jímž by bylo určeno, že žalobce je vlastníkem pozemku p.č. 546 o výměře 366 m² v k. úz. a obci Ch. K odůvodnění žalobní žádosti uvedl, že dne 27. 12. 1991 proběhlo podle zák. č. [427/1990](#) Sb. první kolo dražby čerpací stanice pohonných hmot ve Ch. z majetku Státního podniku B. s.p. T. Čerpací stanici vydražila obchodní společnost E., spol. s r.o. Předmětem dražby podle karty provozní jednotky označené čerpací stanice neměl být pozemek, na němž byla stanice vybudována. Po dražbě vydala Okresní privatizační komise v Č. potvrzení o datu dražby a vydražiteli, který se stal vlastníkem provozní jednotky Čerpací stanice Ch. se zařízením. Podle tohoto potvrzení tvoří provozní jednotku čerpací stanice se zařízením a pozemek; ten však podle karty provozní jednotky předmětem dražby nebyl a nemohl být, uvádí se v žalobě dále, neboť byl ve správě býv. MNV Ch. a přešel do vlastnictví Obce Ch. Nicméně na základě uvedeného potvrzení byl jako vlastník pozemku zapsán vydražitel. Nyní je pozemek v katastru nemovitostí evidován jako pozemek p.č. st. 546 o výměře 366 m², jako vlastníci jsou zapsáni žalovaní, kteří pozemek nabyli koupí do bezpodílového spoluvlastnictví. Okresní soud v Českém Krumlově rozsudkem ze dne 9. 4. 1998, č.j. 4 C 1010/96-80, žalobě vyhověl a určil, že vlastníkem pozemku parc. č. 546 o výměře 366 m² v kat. úz. a obci Ch. je Obec Ch.. Usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3. 9. 1998, č.j. 8 Co 1735/98-101 byl označený rozsudek soudu prvního stupně, v pořadí první ve věci, zrušen a věc vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Odvolací soud neměl pochybnosti o naléhavém právním zájmu žalobce na požadovaném určení vlastnictví k pozemku, jež žalobce odůvodňuje přechodem vlastnictví ze státu na obec a stavem, podle nějž jsou jako vlastníci označeného pozemku v katastru nemovitostí zapsáni

žalování (§ 80 písm. c/ o.s.ř.). Poukázal však na ust. § 1 odst.1 zák.č. [172/1991](#) Sb. o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí a v té souvislosti vytkl nedostatky v dokazování soudu prvního stupně. Ze spisu nevyplývá „ .... přesné zjištění dotazem na příslušný katastrální úřad práva hospodaření s pozemkem ....“ a rovněž nebylo náležitě zjištěno, zda žalující obec k datu 24.5.1991 s pozemkem skutečně hospodařila. Podle odvolacího soudu nemohl mít stát zájem na přechodu vlastnictví státního majetku do majetku obcí tam, kde obce s majetkem, ke kterému měly právo hospodaření, fakticky nehospodařily. Za nezbytné shledal odvolací soud doplnění řízení dotazem na příslušný stavební úřad ohledně povolení užívání stavby provozní jednotky z 26. 12. 1960, jakož i jinými důkazy k hospodaření žalobce s pozemkem k datu 24.5.1991 a to se zřetelem k námitkám žalovaných, že provozní jednotka na pozemku č. 546 o výměře 366 m² svým rozsahem pokrývá celou plochu pozemku.

Okresní soud v Českém Krumlově po obsáhlém dokazování rozsudkem ze dne 11.3.1999, č.j. 4 C 1010/96-131, znovu určil, že vlastníkem pozemkové parcely č. 546 o výměře 366 m² kat. úz. a obci Ch. je Obec Ch. Z důkazů provedených před vydáním zrušovacího usnesení a z listin a svědeckých výpovědí, jimiž ve smyslu pokynů odvolacího soudu (s výjimkou ohledání místa, když sporná parcela byla soudu známa) řízení doplnil dovodil, že čerpací stanice pohonných hmot není stavbou pevně spojenou se zemí. Podle závěrů soudu prvního stupně jde o typizovanou buňku o výměře přibližně 1,2 x 2,5 m, tři výdejní stojany a kompresor na huštění pneumatik v plechové skřínce. Zařízení se nacházejí na hranici pozemku č. 546 a parc. č. 1887/28, asfaltem zpevněné plochy, sporný pozemek navazuje na parc. č. 1887/5, což je letitý park s okrasnými stromy, oddělený kamennou zídou. Pro závěr, že čerpací stanice pohonných hmot ve Ch. nebyla považována za stavbu, vymezenou na pozemku určitými kótami, svědčí samotné technicko-hospodářské mapování (v odůvodnění blíže konkretizované) a zároveň rozhodnutí ze dne 15.11.1960 (rozumí se Stavebního úřadu v Č.), které se umístění čerpací stanice na některém z pozemků zcela vyhýbá. Pozemek byl stále chápán jako součást veřejného prostranství, a proto vlastník čerpací stanice nebyl zapsán jako uživatel (správce) národního majetku. Pro tyto důvody vyslovil soud prvního stupně názor, že na věc nepatří aplikovat ust. § 1 odst.1 zák.č. [172/1991](#) Sb., ale ust. § 2 odst. 1 písm. a/ tohoto zákona, neboť se jedná o nezastavěný pozemek; žalobce také nežádá určení vlastnictví k čerpací stanici, ale určení vlastnictví k pozemku. Karta provozní jednotky obsahuje údaje týkající se provozní jednotky čerpací stanice s.p. B. P. OS II, T., sestávající ze stavby a předmětů postupné spotřeby, s uvedením jejich vyvolávací ceny; pozemek zahrnut a oceněn není. Proto příklepem licitátora (§ 11 zák. č. [427/1990](#) Sb.) přešlo na společnost E. pouze vlastnictví provozovny, nikoli pozemku. Sporný pozemek nemohl být ani předmětem kupní smlouvy mezi firmou E. a žalovanými, jimž jmenovaná firma čerpací stanici následně prodala. V části týkající se převodu vlastnictví pozemku je právě uvedená smlouva podle závěrů soudu prvního stupně neplatná (§ 37 odst. 2 obč. zák.), proto okresní soud žalobě na určení vlastnictví žalobce ve smyslu ust. § 80 písm. c/ o.s.ř. vyhověl s odůvodněním, že jinak, t.j. bez navrhovaného rozsudečného výroku, nelze změnu v katastru nemovitostí provést.

V odvolání proti tomuto rozsudku soudu prvního stupně žalovaní odkázali na obsah odvolání směřujícího proti v pořadí prvnímu rozsudku Okresního soudu v Českém Krumlově, o němž bylo rozhodnuto usnesením Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 3.9.1998, č.j. 8 Co 1735/98-105 s tím, že důvody podaného odvolání jsou v podstatě shodné s důvody odvolání prvního. Žalovaní soudu prvního stupně vytkli, že po zrušovacím usnesení odvolacího soudu prováděl dokazování ve vztahu k malé privatizaci a k neopodstatněnosti zařazení sporného pozemku do tohoto procesu, zatímco otázkami hospodaření s pozemkem a případnými důkazy v tomto směru se zabýval jen okrajově, v podstatě na ně nereagoval a nehodnotil jejich váhu a průkaznost. Při odvolacím jednání ještě odkázali na ust. § 757 stavebního zákona a ustanovení prováděcí vyhlášky (k tomuto) a doplnili, že stavba čerpací stanice pohonných hmot byla prováděna v souladu se stavebními předpisy a je tedy stavbou. Sporný pozemek se vytyčuje plochou čerpací stanice, již je celý zastavěn. Právo hospodaření k pozemku nemohlo Místnímu národnímu výboru svědčit, byť v kartě provozní jednotky

bylo uvedeno, že sporný pozemek je součástí náměstí. Toto právo měl podle žalovaných s.p. B. či jeho předchůdce Ch. T., což vyplývá z různých dokumentů ve správních řízeních, nikoli řízení stavebního, jejichž účastníkem Místní národní výbor ve Ch. nikdy nebyl. Právo hospodaření žalobce k pozemku a rovněž ani jeho faktické hospodaření s ním nebylo prokázáno, zejména když provoz čerpací stanice obnáší i hospodaření s jedy, výbušninami atd.

Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 28.6.1999, č.j. 8 Co 1592/99-149, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žaloba s návrhem na určení, že vlastníkem pozemku č. 546 o výměře 366 m² kat. úz. v obci Ch. je žalobce Obec Ch., se zamítá a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud shledal zjištění skutkového stavu soudem prvního stupně úplným a ztotožnil se i se závěrem, že pozemek č. 546 nebyl předmětem dražby podle zák. č. [427/1990](#) Sb. Na rozdíl od soudu prvního stupně však učinil závěr, že žalobce neprokázal vlastnické právo ke spornému pozemku, neboť je evidentní, že žalobce ani jeho právní předchůdce Místní národní výbor ve Ch. nebyl správcem, který ku dni účinnosti zák. č. [172/1991](#) Sb. se sporným pozemkem hospodařil, jak předpokládá ust. § 1 odst.1 zákona. Úvahy soudu prvního stupně o hospodaření národního výboru s pozemkem považuje za nepřesvědčivé a „.....odporující listinným důkazům založeným ve spise ....“. V dalším odkázal na argumentaci žalovaných, s níž se ztotožnil a sice, že sporná parcela sloužila k provozu čerpací stanice pohonných hmot, že výměra pozemku je také identifikačním znakem provozní jednotky a že není důvod k pochybnostem, že sporný pozemek nepřešel podle ust. zák. č. [172/1991](#) Sb. na obec. V rámci právní argumentace odvolací soud poukázal na ustanovení § 1 odst.1, § 2 odst.1 písm. c/ zák.č. [172/1991](#) Sb. a na ust. § 220 odst. 1, § 224 odst.1 a § 142 odst.1 o.s.ř.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání. Přípustnost tohoto mimořádného opravného prostředku dovodil z ust. § 238 odst.1 písm. a/ o.s.ř., jeho podání odůvodnil odkazem na ust. § 241 odst.3 písm. d/ o.s.ř. (nesprávné právní posouzení věci). Opakoval, že ke dni 23.11.1990 měl právo hospodaření ke spornému pozemku Místní národní výbor ve Ch., pozemek byl zapsán na LV č. 1 pro kat. úz. Ch., na kterém byly evidovány nemovitosti v majetku státu, ve správě tehdejšího místního národního výboru. Pozemek nebyl předmětem dražby; přechod vlastnického práva k pozemku odvolací soud podle dovolatele nesprávně hodnotil, vycházející ze závěru, že pozemek sloužil výhradně provozu čerpací stanice, ač měl po právní stránce věc posoudit z hlediska zák. č. [172/1991](#) Sb. o přechodu některých věcí z majetku České republiky do vlastnictví obcí. Reagoval tak na důvody uvedené v napadeném rozsudku odvolacího soudu a navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky rozhodnutí odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Dovolací soud shledal, že dovolání bylo podáno včas, že naplňuje všechny požadavky z hlediska formálních i obsahových náležitostí ve smyslu ust. § 241 odst. 1, 2 o.s.ř. a je podle ust. § 238 odst.1 písm. a/ o.s.ř. přípustné, neboť směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl změněn rozsudek soudu prvního stupně ve věci.

V rámci přezkumu napadeného rozsudku odvolacího soudu (ust. § 242 odst. 3 věta druhá o.s.ř.) se dovolací soud předně zabýval posouzením, zda řízení netrpí vadami taxativně uvedenými v ust. § 237 odst. 1 o.s.ř., pro které je dovolání nejen přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu bez ohledu na povahu předmětu řízení, s výjimkou rozsudků, kterými bylo vysloveno, že se manželství rozvádí, že je neplatné nebo že zde není (§ 237 odst.2 o.s.ř.), ale i důvodné (ust. § 241 odst.3 písm. a/ o.s.ř.). Vady ve smyslu ust. § 237 odst. 1 o.s.ř. dovolatelem vytýkány nebyly a ani dovolací soud, který je povinen k těmto vadám přihlédnout z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 věta druhá o.s.ř.) neshledal, že by řízení některou z těchto vad trpělo.

Se zřetelem k přípustnosti dovolání v posuzované věci se dovolací soud zabýval i jinými vadami

(jinými, než uvedenými v ust. § 237 o.s.ř.), které jsou způsobilým dovolacím důvodem, pokud mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí věci. I k těmto vadám je dovolací soud povinen přihlédnout, i když jako dovolací důvod nebyly výslovně namítány.

Odvolací soud dovoláním dotčený rozsudek, jímž rozsudek soudu prvního stupně změnil a žalobu zamítl, odůvodnil po právní stránce s odkazem na ust. § 1 zák.č. [172/1991](#) Sb. (dále zákon), aniž se však z hlediska dalších v úvahu přicházejících zákonných ustanovení zabýval těmi právními závěry, k nimž dospěl soud prvního stupně a na jejich podkladě ve věci rozhodl. Ten v odůvodnění rozsudku uvedl, že ust. § 1 odst. 1 zák. na posuzovanou věc nedopadá, leč žalobě vyhověl s odkazem na ust. § 2 odst. 1 písm. a/ zákona, když učinil závěr, že sporný pozemek není zastaven (jak toto ustanovení pro přechod věci z majetku ČR do vlastnictví obce předpokládá), neboť čerpací stanice pohonných hmot na pozemku situovaná není stavbou. Úvahy o faktické hospodaření národního výboru s pozemkem odvolací soud shledal nepřesvědčivými, odporujícími listinám založeným ve spise, aniž však konkretizoval, které konkrétní okolnosti činí úvahy soudu prvního stupně nepřesvědčivými a které listiny jako důkazy ve prospěch svého závěru vzal v úvahu. Především se však odvolací soud odpovídajícím způsobem nevypořádal s právním závěrem soudu prvního stupně, na němž tento soud vybudoval své rozhodnutí, že čerpací stanice pohonných hmot, situovaná na sporném pozemku, není stavba, protože na věc dopadá ust. § 2 odst.1 písm. a/ zákona. Tomuto závěru oponoval konstatováním, že uvedená čerpací stanice povahu stavby má, avšak bez bližší právní argumentace.

V této souvislosti považuje dovolací soud za vhodné uvést, že podle ust. § 2 odst.1 zák. č. [172/1991](#) Sb. přecházejí do vlastnictví obcí dnem účinnosti tohoto zákona nemovitosti uvedené v ust. § 2 odst.1 písm. a/, b/, c/ zákona, pokud jsou ve vlastnictví České republiky a pokud do vlastnictví obcí nepřecházejí podle ust. § 1 zákona. Pro závěry ve smyslu uvedených ustanovení zákona je významný nejen výklad pojmu „právo hospodaření“, odpovídající základní úpravě obsažené v části druhé, hlavě čtvrté hospodářského zákoníku, ve vztahu k bývalým národním výborům jako rozpočtovým organizacím (§ zák.č. [69/1967](#) Sb. o národních výborech), ale i pojmu „hospodaření“, který je obsažen ve vyhl. č. [119/1988](#) Sb. o hospodaření s národním majetkem (ust. § 6 vyhlášky). Pojem „stavba“ (§ 2 odst.1 písm. a/ zákona) se pro účely občanskoprávních vztahů vykládá jako věc v právním smyslu, tedy jako výsledek stavební činnosti, který je způsobilý být předmětem občanskoprávních vztahů, s rozlišením ve smyslu ust. § 119 obč. zák. na věci movité a nemovité (odst.2 cit. zák. ustanovení). Okamžikem, kdy se stavba stane samostatnou věcí, lze hovořit i o vlastníku stavby a to případně i jako o osobě odlišné od vlastníka pozemku. Jako o pozemku zastavěném lze tedy hovořit o pozemku, na kterém je zřízena stavba, která je samostatnou věcí ve smyslu ust. § 119 obč. zák.

Z ust. § 157 odst.2 o.s.ř. in fine, jež platí i pro řízení odvolací (§ 211 o.s.ř.) se podává, že je povinností odvolacího soudu uvést v odůvodnění svého rozhodnutí právní ustanovení, na jejichž podkladě soud učinil závěr ve vztahu k rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci, vedoucí k potvrzení, změně či zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně (§ 219, § 220, § 221 o.s.ř.), jakož i úvahu, proč pod tato ustanovení zjištěný skutkový stav podřadil. Jak bylo již uvedeno a je zřejmé z porovnání obsahu rozhodnutí soudů obou stupňů a procesních úkonů žalovaných, jimiž tito reagovali na oba rozsudky soudu prvního stupně, nelze odůvodnění rozsudku odvolacího soudu považovat za odpovídající zákonu. Odvolací soud nejen že se nevypořádal v plné šíři s právní problematikou významnou pro závěry ve věci, ale v odůvodnění odkázal na obsah odvolání žalovaného, což však nedostatek vlastní úvahy ve vztahu k přijatým závěrům nemůže nahradit, zejména, když odvolací soud dospěl k odchýlnému právnímu závěru od závěru soudu prvního stupně, jako tomu bylo v posuzované věci.

Dovolací soud po konstatování, že rozsudek odvolacího soudu pro nedostatek řádného a přezkoumatelného odůvodnění posouzení věci trpí vadou ve smyslu ust. § 241 odst.3 písm. b/ o.s.ř., rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení (ust. § 243b odst.1 věta

za středníkem, § 243b odst. 2 o.s.ř.).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Insolvenční řízení a náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společenství vlastníků jednotek](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zemědělská půda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)